

**ØKER
MEST**

W ment

DRAMA PÅ HAVBUNNEN

**Olje-
riggeren**

**spiddet
krigsfly**

K2 KREVDE FEM LIV

**DØDS-
FJELLET**

ENGELSK ADEL I RAUMA

**Den siste
LAKSE-
LORD**

USAs NYESTE SUPERVÅPEN

**MILLIARD-
FIASKO**

bc 005 46

**MIKE TYS
- den nye VM-kong**

**DETTE
SMILET
BEDRAF**

**BOKSE-
MONSTERE**

**NY
SAMLESERIE:
EUROPAS
TOPPLAG**

**Mannen erobrer.
Kvinnen erobres.
Som marionetter i et
seksualpolitisk
maktspill reagerer vi
uten å tenke. Vi må
bare se det i øynene.
Den såkalte
seksuelle frigjøring
er en myte...**

Tekst: Tove Carlsen
Foto: Göran Årnback

Sterk kost. Så har da også «Testiklarnas herravælde» ført til et herrans liv. Det er en seksualpolitisk brannfakkell den svenske historikeren *Hjørdis Levin* har ført i pennen. En bok om menneskelig seksualitet gjennom 100 år. En bok der ordet kjærlighet overhodet ikke er nevnt...

Sannheten kan være en bitter pille å svelge. Livsløgnen er så langt mer behagelig. Vi velger å ikke vite. Det speilet *Hjørdis Levin* holder opp for oss, er da heller ikke særlig flatterende. Verken for mannen eller kvinnen. Som viljeløse marionetter følger vi det tillærte seksualmønsteret. Hykler og bedrar...

— For meg er det viktig å vise hva som egentlig skjer i forholdet mellom mann og kvinne, sier hun. — Uten å pakke det inn i romantiske fraser. I dag har vi samleie ene og alene for lystens skyld. Det er ikke lenger spørsmål om kjærlighet og inderlige følelser. Det er ikke engang snakk om erotikk. Samleiet er blitt en rå forplantningsakt. Uten forplantning...!

Og da spør jeg: Er det dette vi vil ha? Føler vi ikke innerst inne at det er ganske tomt og meningsløst? Hvordan er det blitt slik? Hva er det mer enn to kjønnsorganer som gnis mot hverandre...? Jo, det er en form for kontroll. En akt der mannen har kontroll over kvinnen. Men denne kontrollfunksjonen glemmer vi når vi snakker om sex. Vi glemmer det politiske som ligger i det...

Den seksuelle frigjøring har ikke skjedd i kvinnens, men i mannens og samfunnets interesse. Da bonden ble industriarbeider, hadde han ikke lenger noen nytte av sin

store ungeskikk. Som lønnstaker kunne han ikke formere inntekten ved hjelp av avkommet. Barna ble en utgiftspost. En belastning.

Derfor ligger det i den moderne mannens interesse å minske sin familie. At dette også er en fordel for kvinnen, kommer i annen rekke.

Det nye synet på seksuallivet, som i 1880-årene sprang ut av darwinismen, skilte skarpt mellom kjønnsrollene. At kvinnen sto for matlagingen, hustruskapet, følelsene og moderskapet, var ikke noe nytt. Men nå ble det slått fast med naturvitenskapelig tyngde. Samtidig skulle seksualiteten være fri...

— Seksualliberalistene talte varmt for den seksuelt frigjorte kvinnen, sier Levin. — Hun skulle ha rett til samleie. Rett til prevensjon. Men de var imot frigjørelse på andre områder. Politikk og arbeid utenfor hjemmet var på ingen måte kvinnesysler.

Feministene hadde et annet syn. Men deres mening er ble skjøvet til side. De passet ikke inn i det voksende industrisamfunnet.

Lanseringen av fødselskontroll hadde også en annen side. Det begynte i England da antropologen *Francis Galton* i 1883 offentliggjorde sin teori om raseforbedring — eugenikk. En ideologi som tyskerne adopterte og videreutviklet. Prevensjon, abort og sterilisering ble et middel i hendene på makthavere som ønsket å redusere uønskede befolkningsgrupper. Det hører også med i seksualitetens historie. Noe vi ikke bør glemme i takksigelsen over vår seksuelle frihet...

I det gamle patriarkatet var det mannen som hadde retten til barna. Barn var ensbetydende med arbeidskraft og støtte i alderdommen. Barn var en velsignelse. Kvinnen var bare en bærer. Ikke sjelden døde hun i barselseng.

På midten av 1800-tallet trodde man at hver sædcelle inneholdt et lite miniatyrmenneske. Sløste mannen bort sin sæd, ga han avkall på sitt farskap. En ideologi som passet meget godt inn i et patriarkat, der mannen tok ansvar for de barn han satte til verden.

Da industrialiseringen tok til, trengte man en mann som helt og holdent kunne egne seg til oppbyggingen av samfunnet. Kvinnen overtok ansvaret for og retten til barna. Mannen fikk friheten, mot til en viss grad å bidra til forsørgelsen av sine

barn. Farskapet skulle han ikke belastes med.

Det er forskjellen mellom den gamle patriarken og den nye, sier Levin. — Faren hadde i det minste et forhold til barnet. Den moderne mannen er bare en befrukter, ingen far. Han etterlater sin sæd hvor som helst. Hos hvem som helst. Han har kuttet navlestrengen til etterslekten. Han har redusert seg selv til en knuller. Det er et grovt uttrykk. Men det er det han er.

Det verste er at hun har rett. Vi behøver ikke å gå lenger enn til den unge nordmannen som gikk rettens vei i et forsøk på å hindre samboeren i å ta abort. *Han* påberopte seg retten til å bestemme over sitt barns være eller ikke være. *Hun* påberopte seg retten til å bestemme over sin egen kropp. En av dem var dømt til å tape. Ifølge norsk lov har ikke barnefaren medbestemmelsesrett i abortsaker...

Det er seksualiteten som fenomen *Hjørdis Levin* snakker om. Hvordan den er blitt brukt mot oss. Til «samfunnets beste». Av ideologer og makthavere. Hvordan påvirkning og nye ideer har formet vårt moralsyn og kjønnsrollespill. Samfunnet hadde behov for en ny type mann, og ofret faren. I dag vet vi at barnet trenger både en mor og en far. Og hva gjør vi? Vi skiller oss som aldri før...

Den engelske sexologen *Henry Havelock Ellis* har hatt stor innflytelse på vår tenkemåte. Om mannen som den seksuelle erobrer. Og kvinnen som lar seg erobre. Et mønster som også dukker opp i andre situasjoner. Når kvinnens nei ikke tas for et nei, men et ja. Når mannen lokker, overtaler, eller på annen måte får sin vilje, og opplever seg selv som seierherre.

— Det er en form for seksuell manipulasjon, som iblant grenser til psykisk voldtekt, hevder *Hjørdis Levin*. — Mannen vet det. Kvinnen vet det. Men dette spillet er vi med på. Det finnes ingen direkte kommunikasjon mellom mann og kvinne. Ingen rene linjer. Ingen renhårig sannhet i kjærlighetsforholdet. Det er et rollespill!

Om vi ikke har et ærlig forhold til seksuallivet, kan dette lett overføres også til andre livssituasjoner. I det seksuelle spillet vet ofte mannen hva han er ute etter. Han vet også at

Herrevælde

Hjordis Levin foran statuen av August Strindberg. Den verdenskjente svenske dramatikerens har med sitt særpregede kvinnesyn vært med på å påvirke vår seksualitet.

kvinnen er ute etter noe mer. Ikke bare sex.

— Vel, så stiller han opp på det, sier hun. — Inntil han får det som han vil. Da kler han på seg. Bokstavelig talt. Han trekker buksene på seg og går. Spillet er slutt. Tilbake er den krasse, brutale virkeligheten. Kvinnen innser at han bare var ute etter én ting. Hvorfor kunne ikke denne mannen ha vært ærlig og sagt rett ut: Det jeg vil ha, er et nummer. Ingenting annet. Er du interessert?

Vi bør stille spørsmål ved dette mønsteret. Dette rollespillet. Ta avstand fra hykleriet. Si at vi heller vil klare oss uten sex, enn å være med på dette uverdige skuespillet. Om vi gjorde det, så måtte det bli annerledes.

— Før mannen og kvinnen blir ærlige mot hverandre, kan vi heller ikke få noen sannhet og ærlighet i verden, understreker Levin. — Jeg vil gå så langt som å si at mye av årsaken til krig og ondskap har røtter i forholdet mellom mann og kvinne. Kjærlighet er krigskunst. Det går ut på å nedlegge et bytte. Når vi oppfører oss slik i våre mest intime stunder, hvordan kan vi da være gode, snille og ærlige i andre situasjoner?

Fortsatt er det mannens seksuelle behov som er normgivende. Det er han som blir opphisset. Det er han som får ereksjon og sædavgang. Det er hans forplantningsprosess det er snakk om. Kvinnen har måttet tilpasse seg det. Men når det gjelder å hindre resultatet av denne forplantningsakten, hvem har da ansvaret? Jo, det er kvinnen.

— Mannen har sex som om han laget barn hver gang, sier hun. — Forklarer vi dette med at han bare følger sine naturlige instinkter, er det ikke et spørsmål om erotikk — men om dyrisk sex. Og jeg tror ikke at vi er dyr. Forskjellen på dyr og mennesker er at mennesket har en vilje. Det handler ikke instinktivt.

Likefullt rår testiklens herrevælde. Mannen kan altså rettferdig-

gjøre og unnskyldte sin seksuelle atferd. Utroskap . . . Voldtekt . . . Incest . . . Advokater og dommere tørker støv av denne myten for å hjelpe og støtte mannen. Derfor kan jeg ikke fatte hvorfor enkelte blir så opprørt over tittelen på min bok, sier hun.

— Vår moral i dag bygger på underlivet. Ikke hodet eller hjertet. Vi skylder hele tiden på våre drifter og lidenskaper. Om vi erkjenner at vi hadde en fri vilje, måtte vi stå til rette for våre handlinger.

Hun mener det er på tide at mannen bremser opp litt. Stiller seg forventende. Hvorfor ikke la kvinnen selv få lov å reagere — og se hva som hender? Dette kan så overføres via seksuallivet til samfunnet som helhet. Hva skjer om kvinnen får komme med forslag, ideer og synspunkter på hvordan samfunnet skal være?

Eller er mannen redd for hva hun skal finne på? Er det derfor han hele tiden må ha kontrollen? En kontroll som også kommer til uttrykk i den såkalte kjærlighetsakten . . .

Hva skal kvinnen med fri sex, hvis det samtidig hemmer hennes personlige frihet? Seksuelt kan hun i høy grad gjøre hva hun vil. Men hva med hennes selvtillit på andre områder? Ser vi oss rundt, er det fortsatt mannen som styrer og steller her i verden.

Jeg sier ikke at det ikke er synd på mannen også, sier Hjordis Levin. — Mannen og kvinnen er ofre for samme myte. Det er *det* som er så forferdelig. Kvinnen går ut for å treffe et menneske hun kan snakke med, en som vil vite hvem hun er, en hun kan dele sine interesser med. Mannen er ute på jakt.

Hver gang han lykkes i å få en kvinne overende, styrker han sin egen selvtillit. Bekrefter sin egen identitet som mann. Overfor seg selv og andre menn. Denne selvtilliten drar han nytte av i andre sammenhenger. Så mannen har fordel av dette. Men til hvilken pris? Han skader oss alle sammen. På kropp og sjel. Seksuallivet kunne ha vært så helt annerledes, mener Hjordis Levin. — Mykere. Vaktere. Det kunne vært et samspill mellom to likeverdige mennesker . . .